

היום נלמד בעזרת ה':

גיטין דף לא

למדנו אתמול שמותר לבעל הבית ישראל להפריש 'תרומת מעשר' מהמעשר ראשון שהפריש לצורך הלוי. הגמרא מביאה את המקור לכך:

דתניא וכו' בשתי תרומות הכתוב מדבר...

משנה: המניח פירות: המניח פירות לא מעושרים בביתו בשביל לעשר מהם במשך השנה על פירות טבל שיגיעו לידיו - שהוא יפריש מהפירות שהניח בבית תרו"מ על הפירות שיגיעו לידיו. [ואף שאין תורמים לכתחילה שלא מן המוקף? מדובר בערב שבת ויו"ט ואין לו פנאי לעשר מן המוקף שאז מותר לעשר לכתחילה - תוס']. הוא יכול להפריש עליהם ואין לו לחשוש שמא הם נאבדו. אבל אם הוא מצא שהם נאבדו, עליו לחשוש שמא כשעושר עליהם בעבר הם כבר לא היו קיימים וממילא המעשר בטל וצריך לעשר שוב פעם מספק.

הרי זה חושש מ'עת לעת': הגמרא תבאר מהו 'מעת לעת'.

דין נוסף (-מאירי):

רבי יהודה אומר בשלושה פרקים וכו': יש שלושה זמנים בשנה שבהם היין שבחביות עלול להחמיץ ולכן המניח יין בשביל לעשר עליו צריך לבדוק אותו בזמנים הללו. א. כאשר מנשבת רוח קדים במוצאי חג הסוכות. ב. כשנופל הפרח בעץ הגפן ומתחילים לצמוח פירות הענבים. ג. כשהגיעו פירות הענבים לשיעור 'בוסר' (= גודל של 'פול הלבן') בשלב זה לחלוחית המיץ נכנסת בתוכם ואפשר כבר להוציא מהן קצת יין. (נ.ב. לכאורה אין קשר בין שני הזמנים האחרונים התלויים במצב הפירות על העץ לקלקול היין שבחביות, אלא הם סימן בעלמא לזמן שעלול היין להתקלקל).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

גמרא: מעת לעת של בדיקה: כשהוא בדק וגילה שהם נאבדו עליו לחשוש אחרת מעת לעת (= 24 שעות) מהרגע הזה, וכל מה שעושה בתוך המעת לעת יש לחשוש שאינו מעושר, וצריך לעשר עליו שוב מספק.

מעת לעת של הנחה: עליו לחשוש על כל הזמן שעבר מאז שהניח את הפירות, חוץ מה'מעת לעת' הראשון לאחר ההנחה שאז מסתבר שעדיין לא נאבדו הפירות.

תנן אם נאבדו הרי זה חושש מ'עת לעת': מלשון המשנה משמע שחושש רק מעת לעת אחד (וזה מתאים עם מ"ד מעת לעת של בדיקה), כי אם עליו לחשוש כל הימים חוץ ממעת לעת אחד (כמ"ד מעת לעת של הנחה) היה צריך להיות כתוב 'הרי זה חושש (אחרת) עד מעת לעת'.

*

למדנו במשנה שאם נאבדו הפירות חושש מעת לעת - דברי רבי אלעזר

אמר רבי אלעזר: - האמורא, חביריו של התנא רבי אלעזר חולקים עליו וסוברים שיש לחשוש בכל הזמן שעבר משעת ההנחה של הפירות. וכמו לגבי מקוה:

מקוה שנמדד ונמצא חסר: מקוה שהיה בחזקת שלם וטבלו בו אנשים וכלים, ולאחר מכן מדדו אותו ומצאו שהוא חסר - כל התרומות והטהרות שהשתמשו בכלים שנטהרו במקוה הזה טמאות וכן האנשים שטבלו בו טמאים, אחרת מהזמן שמדדו אותו בתחילה והיה שלם. וזה בין אם המקוה נמצא ברה"י ובין אם הוא נמצא ברה"ר, דהיינו הדין הוא שספק טומאה שנמצא ברה"י טמא ואם נמצא הספק ברה"ר טהור. כל זה בספק שמא נטמא האדם או הכלי (כגון ספק נגע בטומאה ספק לא נגע בה), אבל כאן מכיון שהאיש והכלי היו בחזקת טמאים אי אפשר לטהר אותם מספק שמא המקוה היה שלם.

קושיא: פשיטא דחלוקין: ומה חידש רבי אלעזר? והתשובה שהיה מקום לחשוב שהמשנה במקוואות אינה חולקת והכונה שכל הטהרות טמאות 'למפרע' דהיינו מעת לעת. קמ"ל.

*

למדנו במשנה: רבי יהודה אומר בשלושה פרקים בודקים את היין. א. בקידום של מוצאי החג.

תנא בקידום וכו' של תקופה: דהיינו ארבע תקופות..... לענייננו, דוקא אם כבר נכנזה תקופת תשרי אז אם יש רוח מזרחית במוצאי החג עלול הין להתקלקל. אבל אם עדיין נשארה תקופת תמוז לא.

תניא רבי יהודה אומר בג' פרקים מוכרים את התבואה: א. לפני שמגיע זמן הזריעה (שאנשים כבר מתחילים להתארגן ולרכוש תבואה לצורך הזרעים). ב. בזמן הזריעה עצמו שאז זקוקים כולם לתבואה. ג. חצי חודש (= בפרוס) לפני חג הפסח שאז קונים תבואה לצורך אפית מצות.

למאי הלכתא?: בזמנים הללו? והתשובה לשותפין. דהיינו שני שותפים בתבואה אינם יכולים למכור בלא הסכמת שניהם, ואם מכר האחד וחא"כ התייקר השער יכול חבירו לטעון שהוא פשע במכירה ועליו לשלם את ההפסד. אבל בשלושה זמנים בשנה יכולים למכור בלי הסכמה כי זוהי העונה של המכירות.

מכאן ואילך מאי?: לאחר הזמן השלישי, מה הדין למכור לבד? והתשובה שבכל יום זהו זמן המכירה. דהיינו לאחר שעברו שלושת הזמנים של 'עונת המכירות' אין כבר נפק"מ בין יום אחד לחבירו, ורק לפני העונה של המכירות אין למכור לבד בלי הסכמת השותף.

יהי כזרוח השמש: אגב העיסוק ברוח קדים הגמרא מביאה פסוק שמדבר על רוח קדים כיונה הנביא. ומבארת מה הכוונה שהיא היתה 'חרישית'?

עושה תלמים בים: כמו המחרישה ומכאן שמה 'חרישית'.

אמר ליה רבה: הרי הפסוק בא לספר שהרוח הזו גרמה ליונה להתעלף, ולא לספר את גבורת הרוח הזו שהיא עושה תלמים בים. דהיינו לפי דבריך מה הקשר לומר שהיא 'חרישית' בסיפור של יונה? אלא אומר רבה הפירוש הוא שבשעה שהרוח הזו נושבת היא משתקת את כל הרוחות שבעולם שיש בהן צינה, ובכך נוצר חום גבוה מאד. וזו הסיבה שיונה התעלף. (לפי זה 'חרישית' מלשון חרש ושתיקה).

והינו דכתיב אשר בגדיך וכו': וכמו שביאר רב תחליפא: אימתי בגדיך חמים? = מתי העולם חם? כאשר שוקטת רוח דרומית בעקבות הרוח מזרחית המשתקת את כל הרוחות.

רב הונא ורב חסדא הוו יתבי: היו יושבים. חלף ועבר גניבא לפניהם. אמר אחד לחבירו: נקום לפניו שכן תורה הוא. אמר לו חבירו: לפני בעל מריבה נקום? שהרי גניבא רב עם מר עוקבא כמובא לעיל בדף ז'. בין כך ובין כך הגיע ניבא אליהם שאל אותם: כמה אתם עוסקים?

ורוח צפונית מנשבת עם כולן: שרוח צפונית היא רוח נוחה וממוצעת והיא מאזנת את שאר הרוחות.

ואלמלא בן נץ מעמידה: אם לא שמלאך הדומה לנץ עוצר אותה בכנפיו היא היתה מחריה את העולם. שנאמר באיוב המבנתך וכו' האם אתה מבין איך המלאך הדומה לנץ מגדיל את כנפיו לצד דרום ועוצר את הרוח הדרומית?!

רבא ורב נחמן הוו יתבי: היו יושבים. חלף ועבר רבי נחמן בר יעקב כשהוא יושב בעגלה מזהב ומלוכש בגלימה בצבע תכלת הדומה ל'כרתי'. רבא הלך אליו אבל רב נחמן בר יצחק לא הלך משום שהוא סבר שהאישי היושב בעגלה הוא אחד מאנשי בית ריש גלותא (= הנשיא של היהודים) ורבא הלך לדבר איתו כי הוא צריך אותו אבל אני לא צריך (משום שרב נחמן היה חתן של הריש גלותא). אבל כאשר הוא ראה שזהו רב נחמן בר יעקב הוא הלך אליו ורב נחמן בר יעקב גילה את זרועו מפני החום ואמר 'השידה נושבת'. כלומר רוח מזרחית הקשה כמו 'שד'.

אמר רבא: לרב נחמן בר יעקב שלוש מימרות של האמוראים בסכנה של הרוח הזו.

אמר רב נחמן בר יצחק: לרבא ורב נחמן בר יעקב: שלושת הדברים הללו נדרשים בפסוק אחד המדבר על הפורענות שתבוא לעם ישראל שתהיה בו רוח קדים וכתוצאה מכך: ויבוש מקורו, ויחרב מעיינו, הוא ישסה אוצר כל כלי חמדה.

אמר רבא עדי סוראה: הדרשה הזו היא מבני סוראה שהם מדייקים את הפסוקים.

מאי כי הוא בן אחים יפריא: הגמרא ממשיכה לבאר את תחילת הפסוק הנ"ל שהחום של הרוח המזרחית גורם ל'בין אחים יפריא':

אפילו שופתא בקופינא דמרא - רפיא: אפילו הבית יד שתחובה בחוזק בחור שבמעדר מתרפת מחמת החום.

אפילו סיכתא בדפנא - רפיא: המסמר שתקוע בדופן מתרפה אחזיתו בעץ.

אפילו קניא בכופתא - רפיא: הקנה הארוג בסל מנצרים מתרפה.